

Πως να εντοπίσεις ψευδείς ειδήσεις

ΨΑΞΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

Εκτός από την είδηση έλεγξε την ιστοσελίδα, το σκοπό της και τα στοιχεία επικοινωνίας.

ΔΙΑΒΑΣΕ ΟΛΟ ΤΟ ΑΡΘΡΟ

Μερικοί τίτλοι ειδήσεων είναι εξωφρενικοί, με μοναδικό στόχο την προσέλκυση κοινού. Ποια είναι η πραγματική ιστορία;

ΨΑΞΕ ΤΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Κάνε μια γρήγορη έρευνα στους συγγραφείς. Είναι αξιόπιστοι; Είναι αληθινοί;

ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ;

Επισκέψου τις επιπλέον πηγές που δίνονται. Βεβαιώσου αν αυτές όντως σχετίζονται με την είδηση.

ΔΕΣ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Η αναμετάδοση ετεροχρονισμένων ειδήσεων δε σημαίνει απαραίτητα πως σχετίζονται με τρέχοντα γεγονότα.

ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΑΣΤΕΙΟ;

Μια υπερβολική είδηση μπορεί να είναι απλώς σάτιρα. Ψάξε περισσότερο για να σιγουρευτείς περί τίνος πρόκειται.

ΤΣΕΚΑΡΕ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΣΟΥ

Σκέψου αν οι προσωπικές σου πεποιθήσεις επηρεάζουν την κρίση σου.

ΡΩΤΑ ΤΟΝ ΕΙΔΙΚΟ

Ρώτα ένα βιβλιοθηκονόμο ή συμβουλευόσου μία έγκυρη ιστοσελίδα.

Μετάφραση από Βασιλική Μολέ και Δέσποινα Γερασμίδου

International Federation of Library Associations and Institutions

A1α – Κριτήρια Πληροφοριακού γραμματισμού

- Έλλειψη τόνων στις λέξεις → προχειρότητα
- Ορθογραφικά λάθη
- Απλή **λογική!**
- **ΥΦΟΣ:** Ρητορική μίσους / πανικός, τρόμος / θλίψη
- Κακή χρήση της γλώσσας
- Υβριστικές λέξεις – βρισιές – προσβολές - ειρωνία
- Υπερβολική χρήση σημείων στίξης όπως ... !!! καρδούλες
- Προσοχή στις φωτογραφίες
- Κόκκινο (έντονο?) χρώμα
- Πηγές;
- Ακριβής και λεπτομερή **στοιχεία:** όνομα, συλλόγους, ονομασίες, ακριβής απόδοση λεγόμενων
- Κεφαλαία γράμματα

A2α – Πόστερ

- Τι ύφος έχει στο δημοσίευμα; Ρατσιστικό / Ειρωνικό / Υβριστικό / Τρόμου
- Λανθασμένη γραφή: αλλού πολλά σημεία στίξης και αλλού λείπουν → δείχνει προχειρότητα
- Υπάρχουν στοιχεία που δεν έχουν σχέση με το θέμα;
- Υπάρχουν άλλες πηγές για να διασταυρώσουμε και να μάθουμε και άλλα;
- Ορθογραφικά λάθη, κλπ
- Κακή χρήση της γλώσσας
- Λογικές ανακρίβειες
- Φωτογραφίες;;;;; χμμ μήπως είναι πειραγμένες
- Έντονα χρώματα στο κείμενο ή/και ΚΕΦΑΛΑΙΑ
- «» υπάρχουν σε ακριβή απόδοση τα λόγια κάποιου; = σοβαρότητα
- Αν έχει μέσα ακριβή στοιχεία και δεδομένα = σοβαρότητα και αξιοπιστία
- Ονομασία του τομέα
- Και ποιος είναι ο ιδιοκτήτης του σάιτ

A2β: - Κριτική σκέψη στο ίντερνετ

- Κοιτάμε το όνομα domain – πχ. Αν είναι dangerous.gr σκέφτομαι ότι δεν είναι σοβαρό [Βιβή]
- Κοιτάμε την ορθογραφία του κειμένου – κακή ορθογραφία σημαίνει όχι σοβαρό [Ρέντις]
- Χρησιμοποιώ την απλή λογική – κάτι που με προβληματίζει δεν το παραβλέπω + σκέφτομαι και εξετάζω τις φωτογραφίες [Μαρία + Μάριος]
- Με τις εικόνες – δεν ξεχνάω ότι μπορεί να την έχουν «πειράξει» [Άγγελος]
- Να κοιτάμε τα πραγματικά δεδομένα που μας δίνει – πχ. Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών [Χρυσάνθη]
- Κοιτάμε ποιος είναι ιδιοκτήτης του site – όταν είναι ιδιώτης ή οργάνωση πρέπει να προσέχουμε ακόμη περισσότερο [Ευαγγελία]
- Το «ύφος» του κειμένου: πχ αν έχει πολλά θαυμαστικά !!! ή αν είναι ρατσιστικό ή υπερβολικό [Λεωνίδα + Άγγελος]
- Έχει emoji ;;; τότε κάτι δεν πάει και πολύ σοβαρά [Νεκτάριος]

- Αν έχει λίγες λεπτομέρειες ... Ύποπτο [Νεκτάριος]
- ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ;;; πολλά χρώματα ;;; χμμμ κάτι δεν πάει καλά [Βιβή]
- Είναι με συγκεκριμένο όνομα αυτός / αυτή που γράφει κάτι ή είναι ανώνυμο; [Χάρης]
- Υπάρχουν στοιχεία για αυτόν / αυτήν που μας «μιλάει»; [Μαρία]
- Δίνονται τα λόγια κάποιου με «...» ή μας τα μεταφέρουν; [κυρία]
- Αν μέσα σε όλα έχει και links που μας πάνε κάπου για να μάθουμε περισσότερα [Χρυσάνθη]

A3a – Κριτήρια

- Ύφος στο δημοσίευμα: Ρατσιστικό / να βγάζει κακίες / φόβος / πανικός / τρομερή θλίψη
- Κακή χρήση της γλώσσας (*Ελληνική Αστυνομία Αχαρνών*) ή ανακάτεμα αγγλικών μέσα στα ελληνικά
- Ορθογραφικά ή χωρίς τόνους ή χωρίς τελείες, κόμματα
- Σκέφτομαι αν αυτά είναι **λογικά** (μυαλό)
- Υπερβολική χρήση συμβόλων και σημείων στίξης όπως <3 !!!
- Έντονα χρώματα στα κείμενα
- Αν υπάρχουν εικόνες σκέφτομαι ότι μπορεί να είναι κομμένες, πειραγμένες
- Αν δεν υπάρχουν πηγές για να διαβάσω περισσότερα
- Αν υπάρχει ασυνέπεια σε αυτά που μας λέει
- Αν μας δίνει **στοιχεία** συγκεκριμένα (όνομα, σύλλογο...) αυτό κάνει την είδηση αξιόπιστη + όταν έχουμε στοιχεία επικοινωνίας με τον άνθρωπο που γράφει το δημοσίευμα
- Έχει τα ακριβή λόγια κάποιου → καλό
- Σε πιο σάιτ βρίσκομαι: σε ποιον ανήκει;
- ΚΕΦΑΛΑΙΑ γράμματα στο ίντερνετ σημαίνει ΟΥΡΛΙΑΖΩ

A4a – Κριτήρια για ειδήσεις και μηνύματα (από το ίντερνετ):

- Ορθογραφικά λάθη
- Κακή χρήση της γλώσσας
- Υβριστικές εκφράσεις
- ΛΟΓΙΚΗ – σκέφτομαι τι είναι παράλογο – τι δεν στέκει – τι δεν βγάζει νόημα;
- «ΥΦΟΣ»: Ρατσιστικό / Πανικός, φόβος, τρόμος / θλίψη έντονη
- Σημεία στίξης και σύμβολα
- Φωτογραφίες: μήπως είναι κομμένες; Ή αλλοιωμένες;
- Συνεχείς επαναλήψεις του ίδιου πράγματος
- Έντονα χρώματα στο κείμενο (κόκκινο)
- Όταν δεν έχει πηγές ώστε να μπορούμε να διαβάσουμε και άλλα για το ίδιο θέμα
- Προχειρότητα στην εμφάνιση του κειμένου
- Αν δίνει ακριβή στοιχεία, όπως *όνομα, απευθείας απόδοση λόγου*
- ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

A4β: - Κριτική σκέψη στο ίντερνετ

- Ιδιοκτήτη του λογαριασμού ή του site και τι είναι αυτό το site;
- Ο ιδιοκτήτης είναι ένας ή μία ομάδα;
- Σκέφτομαι με τη λογική! Πχ. Υπάρχει κάτι που «δεν στέκει»;;
- Προσέχουμε την «έκφραση» (τι ύφος έχει το κείμενο)
- Προσέχουμε το όνομα του domain
- Προσέχουμε αν έχει ορθογραφικά λάθη
- Και τι επίπεδο γλώσσας χρησιμοποιεί
- Αν έχει εικόνες ή κείμενα μήπως είναι «κομμένα» ή παραποιημένα;
- Μπορούμε να βρούμε περισσότερες πληροφορίες από αλλού για το ίδιο;
- Υπάρχουν τα ακριβή λόγια κάποιου ειδικού / υπεύθυνου μέσα σε εισαγωγικά;
- Τι ονομασίες οργανισμών ή εταιρειών αναφέρονται στο δημοσίευμα;
- Επηρεαζόμαστε συναισθηματικά; Χμμμμ
- Κάνει χρήση συμβόλων όπως <3 ή !!! χμμμμ
- Τσεκάρουμε την ημερομηνία: από πότε είναι αυτό το δημοσίευμα;
- Από πότε έχει να ανανεωθεί το site;
- Υπάρχει σε περισσότερες γλώσσες ; (αυτό είναι καλό – δείχνει σοβαρότητα)
- Αναφέρονται συγκεκριμένα ονόματα;
- Υπάρχουν στοιχεία του δημιουργού του δημοσιεύματος με στοιχεία επικοινωνίας;
- Το ύφος «ντουντούκα»

